

DISCURS DE DESCHIDERE

Stimați profesori, dragi elevi,

Vă mulțumim că ați dat curs invitației noastre și ați participat la competiția de proiecte dedicată memoriei supraviețuitorilor Holocaustului! Vă felicit pentru proiectele deosebit de bune, selectate pentru a fi prezentate în cadrul seminarului *ELIE WIESEL ȘI MEMORIA HOLOCAUSTULUI*! Pentru noi, organizatorii, a fost o surpriză plăcută să primim un număr mare de propuneri, atât din București, cât și din țară, ceea ce a făcut selecția dificilă.

Întâlnirea de astăzi nu este întâmplătoare deoarece data de 27 ianuarie este dedicată comemorării victimelor Holocaustului la nivel internațional. La origine a fost o inițiativă a Adunării Generale a Națiunilor Unite prin rezoluția 60 / 7 din 1 noiembrie 2005. Așadar, astăzi marcăm 75 de ani de la eliberarea celui mai important centru de exterminare din anii celui de al Doilea Război Mondial de la Auschwitz-Birkenau.

Holocaustul a însemnat uciderea a șase milioane de evrei europeni. Victime ale atrocităților naziste au fost însă și alte grupări, precum romii și sintii, unele persoane slave, prizonieri sovietici de război, persoane cu dizabilități, homosexuali, adepți ai unor confesiuni neoprotestante și alții, toți etichetați drept „inferiori rasial și biologic”. Au fost uciși în total 1,5 milioane de copii. Seminarul de astăzi este dedicat memoriei victimelor.

Deși numărul evreilor români și al evreilor din teritoriile aflate sub administrație românească uciși în timpul Holocaustului nu a putut fi stabilit cu precizie absolută, Comisia Internațională pentru Studierea Holocaustului din România (Raport final, Iași: Polirom, 2004) a avansat două limite între care se plasează magnitudinea genocidului, astfel: între 280 000 și 380 000 de evrei români și ucraineni, aproximativ 135 000 de evrei români care trăiau în Transilvania de Nord, aflată sub conducere maghiară au fost deportați la Auschwitz, în perioada mai-iunie 1944 cu scopul de a fi exterminați, plus alți 5000 de evrei români care se aflau atunci în alte țări din Europa care au fost omorâți.

Referindu-se la România, Raul Hilberg a afirmat că nici o țară, în afara Germaniei, nu s-a implicat în masacrarea evreilor la o asemenea scară.

În continuare, vom face un mic exercițiu, în încercarea de a vedea ce înseamnă pentru voi Holocaustul, după care vom vorbi despre utilitatea acestui seminar. *Vă rog să notați pe această foaie de hârtie un cuvânt care pentru voi reflectă Holocaustul.*

Utilitatea acestui seminar rezultă din coroborarea a două probleme: a ceea ce a însemnat Holocaustul în lume, respectiv în România, în particular, cu ceea ce încă se întâmplă în spațiul public atunci când este vorba despre alteritate, adică ceea ce este diferit de majoritatea.

Două procese simultane sunt raportate în prezent în Uniunea Europeană și în Statele Unite:

- (1) *pe de o parte*, o creștere a atitudinilor antisemite și a atacurilor provocate de ură și xenofobie,
- (2) *pe de altă parte*, o scădere a gradului de conștientizare a Holocaustului.

Pe de o parte, astfel de evenimente stârnesc indignare și îngrijorare, întrucât marchează o revenire a antisemitismului. Pe de altă parte, pun întrebări cu privire la politicile democratice și modul în care sunt acceptate minoritățile în societăți multiculturale. Mai mult, gândindu-ne că, anterior, stereotipurile rasiale și demonizarea au fost „preludiul violenței în masă din întreaga lume” care au condus la Holocaust, considerat „punct de cotitură în istorie”, este evident că uciderea sistematică a evreilor (împreună cu alte milioane de persoane), susținută de stat, nu mai poate fi considerată o pagină de istorie ruptă de realitatea prezentă. Rememorarea Holocaustului este o obligație politică și etică, la fel și conștientizarea pericolelor induse de perpetuarea stereotipurilor, a prejudecăților și a urii rasiale.

Aderăm la argumentele lui Elie Wiesel în legătură cu rolul educației în relațiile umane, exprimate într-un interviu cu Profesorul Georg Klein. Citez „răspunsul meu la orice se referă, în mod esențial, la relațiile umane este educația. Oricare ar fi răspunsul, educația trebuie să fie componenta sa cu măsură și, dacă încercăm să educăm cu generozitate, nu cu triumfalism, cred că uneori funcționează, în

special cu tinerii”. Înscriind Seminarul într-o perspectivă educativă, considerăm educația drept unul dintre instrumentele-cheie în combaterea uitării Holocaustului și un mijloc de promovare a cunoașterii, valorilor și atitudinilor care să prevină antisemitismul. Faptul că păstrarea vie a memoriei trecutului traumatizant se face prin educație și cu ajutorul voastru, al tinerei generații este, de altfel, și mesajul desprins din eseurile care s-au calificat pentru a participa la seminar. Astfel, fiecare dintre proiectele care au intrat în competiție reprezintă o contribuție importantă la sănătatea societății românești și o speranță pentru viitor, cu atât mai mult cu cât: “La Mémoire ne vaut pas que pour le Souvenir! Elle vaut aussi pour le Devenir!”, susținea Simone Lagrande, supraviețuitoare a Holocaustului din Franța, educator care a luptat împotriva rasismului, antisemitismului și uitării ororilor trecutului.

Să nu uităm că societatea în care trăim este rezultatul acțiunii fiecăruia dintre noi. Modul în care ne raportăm la ceilalți este esențial pentru a crea o societate bazată pe toleranță și respect reciproc, care să promoveze combaterea rasismului, xenofobiei și antisemitismului.

Elie Wiesel, supraviețuitor al Holocaustului și câștigător al Premiului Nobel pentru Pace în 1986, declara la ceremonia de deschidere a Muzeului Memorial al Holocaustului SUA (deschis în 1993 la Washington, DC pentru a spune povestea întunecată a Holocaustului, nu numai pentru evrei, ci și pentru toți cei care au fost victime ale regimului nazist) că „suntem cu toții responsabili, iar indiferența este un păcat și o pedeapsă. (...) când oamenii suferă, nu putem rămâne indiferenți”. Cu alte cuvinte, conștientizarea ororilor trecutului alimentează responsabilitatea față de orice act de nedreptate, în timp ce indiferența înseamnă colaborare. Ținând cont de aceste considerente, Elie Wiesel ne-a mandatat să transmitem moștenirea Holocaustului. Această perspectivă va fi reafirmată de-a lungul întregii sale vieți de purtător de memorie și activist pentru drepturile omului. Apelul său la acțiune este legat de păstrarea și transmiterea memoriei Holocaustului, întrucât memoria este „un răspuns nobil și necesar împotriva intoleranței și indiferenței”. Mai mult, Wiesel consideră că: „Fără memorie nu există cultură. Fără memorie, nu ar exista civilizație, nici societate, nici viitor.”

Dr. Sonia CATRINA,
Director de proiect la INSHR EW
Coordonator Seminar